

ADVOKATFIRMAET
BERNGAARD

Ombruk av farlig avfall

Kort om min bakgrunn

- Juridisk rådgiver i NFFA
- Partner/advokat i advokatfirma Berngaard
- Doktorgradskandidat ved juridisk fakultet i miljørett
- Annen erfaring:
 - Arbeidet med nasjonalt og internasjonalt regelverk knyttet til avfall, forurensning, kjemikalier (REACH mv.), «Kvoteregulverket» og «miljøspørsmål» i vid forstand i ca 15 år, blant annet i klima- og miljøverndepartementet
 - Fagbokforfatter på universitetsforlaget med boken «Avfallsrett»
 - Skrevet Karnovs lovkommentarer til forurensningsloven
 - Underviser i det «grønne skiftet», samt «miljø- og avfallsrett» på fagskolen

«Veileder»

Nylig gitt ut en veileder/posisjonsnotat om «ombruk» av farlig avfall:

<https://www.nffa.no/media/5014/notat-ombruk-av-farlig-avfallend.pdf>

Noen forutsetninger...

1. Veilederen gjelder «ombruk», det vil si når det farlige avfallet benyttes om igjen til det opprinnelige formålet.
2. Tar utgangspunktet i en tenkt situasjon om at det er mulig å ombruke alt farlig avfall
 - Problem: virkeligheten overgår fantasien
3. Siden potensielle ombrukssituasjoner er så stort vil omfanget av potensielle regelverk som blir berørt også kunne bli stort.
4. Notatet kan virke «overkompliserende» for visse typer farlig avfall.
5. På grunn av den store mengdene regelverk som er berørt er notatet forsøkt konsentrert, slik at det bare gjøres oppmerksom på regelverk som kan være relevant og så må virksomhetene vurdere konkret om dette regelverket kan komme til anvendelse.

Rettslig utgangspunkt

- Det alminnelige forbudet å forurensse, jf. forurensningsloven § 7
- Innebærer et krav om forsvarlig behandling avfall.
- Avfallsmottakene har plikt til å vite hva de mottar i den forstand at avfallet skal klassifiseres korrekt, slik at avfallet får en miljømessig forsvarlig behandling, jf. avfallsforskriften kap. 11 § 11-5.

Lovtekst

§ 27. (definisjon av avfall)

Med avfall menes løseøregjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser.

Som biprodukt og ikke avfall regnes løseøregjenstander og stoffer som

1. er fremstilt som en integrert del av en produksjonsprosess som primært tar sikte på å fremstille noe annet,
2. kan brukes direkte uten annen bearbeidelse enn det som er normalt i industriell praksis,
3. kan brukes på en måte som er lovlig,
4. ikke medfører nevneverdig høyere risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse enn tilsvarende gjenstander og stoffer som ellers kunne blitt brukt, og
5. med sikkerhet vil bli utnyttet.

Løseøregjenstander og stoffer som har blitt avfall, kan først opphøre å være avfall når de som minimum

1. har gjennomgått gjenvinning,
2. er alminnelig brukt til bestemte formål,
3. kan omsettes i et marked eller er gjenstand for etterspørsel,
4. innfrir de tekniske kravene som følger av de aktuelle bruksområdene og eventuelle produktkrav og -standarder, og
5. ikke medfører nevneverdig høyere risiko for helseskade eller miljøforstyrrelse enn tilsvarende gjenstander og stoffer som ellers kunne blitt brukt.

Forurensningsmyndigheten kan gi forskrift som presiserer hva som skal regnes som avfall.

Rettslig transformasjon fra avfall til produkt

- Avfallsregelverket setter ikke i seg selv begrensninger
 - C-358/11 (Lapin)
- Forurensningsloven § 27 tredje ledd
 - Ikke medføre nevneverdig større miljøulempe...
- Farlig avfall kan (ofte) i ombrukstilfellene «transformeres» til noe som ikke er avfall (produkt) med relativt enkle midler
 - Rammedirektivet (2008/98/EF) art. 3 nr. 16
 - «sjekking, rensing og kontroll»

Begrensninger

En grunnleggende forutsetning for å komme ut av avfallsfasen – bruken må være lovlig/tillatt, jf. forurensningsloven § 27 første ledd.

- Prinsipielt ikke noe annerledes enn ved produkter – det er ikke alt du har lov til å omsette heller..
- Men... noen særlige regulering for avfall

Fire hovedtyper av begrensninger:

1. Gjenvinningsforbud – (biologisk avfall)
2. Destruksjonspåbud (kjemikalier regelverket – f.eks. POPs mv)
3. Bruksbegrensninger (kjemikalier regelverket (REACH) – særlig den norske produktkontrollloven og tilhørende produktforskriften)
4. Særlige norske begrensninger

Destruksjonspåbud

Dette vil typisk kunne være tilfelle for avfall som overskrider fastsatte grenseverdier for særlig farlige miljøgifter.

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Innledende bestemmelser (§§ 1-1 - 1-2)

Kapittel 2. Regulerte stoff, stoffblandinger og produkter (§§ 2-1 - 2-33)

Kapittel 2a. Elektriske og elektroniske produkter (EE-produkter) (§§ 2a-1 - 2a-16)

Kapittel 2b. Regulering av enkelte produkter av plast (§§ 2b-1 - 2b-5)

Kapittel 3. Omsetningskrav for biodrivstoff og bærekraftskriterier for biodrivstoff og flytende biobrensel (§§ 3-1 - 3-11)

Kapittel 4. Persistente organiske miljøgifter (POPs) (§§ 4-1 - 4-2)

Kapittel 5. Omsetningsrestriksjoner for visse farlige stoffer (§5-1)

Kapittel 6. Regulering av ozonreduserende stoffer (§§ 6-1 - 6-3)

Kapittel 6a. Regulering av fluorholdige stoffer (§§ 6a-1 - 6a-5)

Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser (§§ 7-1 - 7-7)

Bruksbegrensninger

I tillegg til produktforskriften, særlig REACH-forskriften (REACH-forordningen)

§ 1. **REACH-forordningen**

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XV nr. 12zc (forordning (EF) nr. 1907/2006 som endret ved forordning (EF) nr. 1354/2007, forordning (EF) nr. 134/2009, forordning (EF) nr. 987/2008, forordning (EF) nr. 552/2009, forordning (EU) nr. 276/2010, forordning (EU) nr. 143/2011, forordning (EU) nr. 207/2011, forordning (EU) nr. 253/2011, forordning (EU) nr. 453/2010, forordning (EU) nr. 252/2011, forordning (EU) nr. 366/2011, forordning (EU) nr. 109/2012, forordning (EU) nr. 125/2012, forordning (EU) nr. 412/2012, forordning (EU) nr. 494/2011, forordning (EU) nr. 835/2012, forordning (EU) nr. 836/2012, forordning (EU) nr. 126/2013, forordning (EU) nr. 348/2013, forordning (EU) nr. 847/2012, forordning (EU) nr. 1272/2013, forordning (EU) nr. 848/2012, forordning (EU) nr. 301/2014, forordning (EU) nr. 474/2014, forordning (EU) nr. 895/2014, forordning (EU) 2015/282, forordning (EU) nr. 317/2014, forordning (EU) 2015/628, forordning (EU) 2015/326, forordning (EU) 2015/1494, forordning (EU) 2015/830, forordning (EU) 2016/26, forordning (EU) 2016/217, forordning (EU) 2016/863, forordning (EU) 2016/1005, forordning (EU) 2016/1017, forordning (EU) 2016/2235, forordning (EU) 2017/227, forordning (EU) 2017/706, forordning (EU) 2017/999, forordning (EU) 2017/1000, forordning (EU) 2017/1510, forordning (EU) 2018/35, forordning (EU) 2018/588, forordning (EU) 2018/589, forordning (EU) 2018/675, forordning (EU) 2018/1513, forordning (EU) 2018/1881, forordning (EU) 2018/2005, forordning (EU) 2019/957, forordning (EU) 2019/1691, forordning (EU) 2020/171, forordning (EU) 2020/1149, forordning (EU) 2020/507, forordning (EU) 2020/2096, forordning (EU) 2020/2160, forordning (EU) 2020/878 og forordning (EU) 2020/2081) om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH) gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegg II kapittel XV, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Bruksbegrensninger og merking

Det er krav til den som omsetter produkter – produktkontrolloven

- For farlig avfall - særlig aktuelt er kravene om merking
- Knyttet til den grunnleggende utfordringen – hva er farlig
- FNs faremerkingssystem – CLP-forordningen – CLP forskriften

Farlig avfall som ikke mottas i original emballasje gir derfor noen praktiske utfordringer

- Du må vite hva det er
- Du må sørge for at faremerkingen er i orden
- Potensielt ressurskrevende

Oppsummering bruksbegrensninger

Utgangspunkt: Hvis det farlige avfallet du har tenkt til å ombruke til produkt igjen, fortsatt er produkt som omsettes så kan vi med rimelig høy grad av sikkerhet si at vi går klar av eventuelle bruks- og produktsbegrensninger.

- Farlig avfall som er gammelt (det opprinnelig produktet er ikke lenger i salg)
- Farlig avfall som ikke er merket eller i original emballasje (vi vet ikke egenskapene) + utfordringer i forhold til produktmerking

Vi bør forholde oss til «ukomplisert» farlig avfall, det vil si

- Ombruk av farlig avfall hvor produktet fortsatt omsettes
- Ombruk av farlig avfall med original emballasje

Særlige begrensninger

Jeg antar dette er selvsagt, men nevner det likevel

- Forskrift om farlig stoff
- Forskrift om sivil håndtering av eksplosjonsfarlige stoffer (eksplosivforskriften)9 og Forskrift om håndtering av utgangsstoffer for eksplosiver.
- Forskrift om pyrotekniske artikler.

Grunnproblem – den teoretiske usikkerheten

- En kan aldri være sikker på at noe «annet» ikke er innblandet i det farlige avfallet
 - Krav til forsvarlig behandling
- Kontrollen av det farlige avfallet må være reell
 - Etablering av rutiner
 - Informasjonsinnhenting fra kunde (selvdeklarerer)
 - Visuell eller annen form for kontroll opp mot tilgjengelige opplysninger
 - Stikkprøvekontroll
 - Ved usikkerhet må det ytterligere kontrolltiltak iverksettes
 - Omfang av rutiner vil avhenge av hva slags farlig avfall det er tale om å ombruke

Spørsmål?